

УДК 001.895

Удовиченко С.М.

Державна установа «Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту рослинництва імені В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України»

ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ СОРТІВ – НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Підвищення виробництва зерна є стратегічно важливим для забезпечення продовольчої незалежності країни. За даними Державного комітету статистики в Україні в 2011 році господарствами всіх категорій одержано 56,7 млн. тонн зерна, що на 44,3% більше порівняно з 2010 роком [1].

Важливим фактором є те, що збільшення обсягів виробництва у рослинництві відбулося за рахунок підвищення врожайності сільськогосподарських культур. Так, урожайність зернових культур у 2011 році порівняно з попереднім роком підвищилася на 10,1ц/га, кукурудзи – на 19,2 ц/га, соняшнику – на 3,4 ц/га, овочів на 21,3 ц/га [2].

На основі показників діяльності Національної академії аграрних наук України здійснено кореляційний аналіз, за допомогою якого визначено тісноту зв'язку між урожайністю зернових і зернобобових культур в Україні (ц/га) та трьома факторними ознаками:

- кількістю сортів, занесених у Реєстр сортів України (шт.);
- кількістю завершених розробок у рослинництві (шт.);
- кількістю розробок, які освоєні виробництвом (шт.).

Аналіз показав, що з обраних факторних ознак, найбільший вплив (0,66) на урожайність виявляє кількість сортів рослин зернових та зернобобових культур, внесених в Реєстр сортів рослин України. Найменший коефіцієнт детермінації (0,04) виявився при зіставленні урожайності з кількістю розробок, освоєних виробництвом, що вказує на недостатність впровадження наукових здобутків.

Самою розповсюдженою формою трансферу розробок у виробництво є ліцензійні угоди на використання прав власності на сорти рослин.

Аналіз укладання ліцензійних договорів на право використання сортів донецької селекції по території України у 2011 році показав, що найбільшу кількість сортів впроваджено протягом року на ліцензійній основі у Донецькій, Луганській, Дніпропетровській та Харківській областях.

Серед сортів селекції нашої установи сорт ячменю ярого Донецький 14 займає перше місце щодо попиту на нього виробників насіння. У Реєстр сортів, придатних для поширення в Україні у 2012 році, внесено два нових сорти ячменю ярого Східний і Степовик, причому сорт Східний був визнаний перспективним для поширення у 2011 році за позитивні результати кваліфікаційної експертизи щодо рівня його урожайності, визначеної протягом періоду проведення державного випробування.

Найбільшим попитом серед сортів озимої пшениці користуються Донецька 48 та Білосніжка. Сорти озимої пшениці Богиня, Олексіївка та Краплина, що занесені в Реєстр сортів у 2008 році, також користуються попитом виробників за досить високі показники майже за всіма оціночними ознаками.

На державне сортовипробування передано сорти ячменю ярого Щедрик, Аверс, Сталий та пшениці озимої Перемога і Надія, які оновлять сортовий асортимент установи.

Література:

1. Україна збільшила урожай зерна в 2011 році на 44% – до 56,7 млн. тонн. – Режим доступу до статті: <http://economics.unian.net/ukr/detail/11719>
2. Прес-конференція Прем'єр-міністра України М.Азарова 20.01.2012 р. про підсумки роботи уряду в 2011 році. Режим доступу до матеріалів: www.rp.mk.ua/.../mikola-azarov-ya-pishayus-tim-yak-mi-projshli-cej-period/